

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/56749,Oswiadczenie-Instytutu-Pamieci-Narodowej-w-sprawie-doniesien-medialnych-dotyczac.html>
03.03.2026, 23:22

Strona znajduje się w archiwum.

Oświadczenie Instytutu Pamięci Narodowej w sprawie doniesień medialnych dotyczących Jakiwa Palija - szkolonego w obozie koncentracyjnym w Trawnikach

Data publikacji 23.08.2018

Jakiw Palij był funkcjonariuszem zbrodniczych służb Rzeszy Niemieckiej.

Formacje SS były częścią formacji mundurowych Rzeszy Niemieckiej, używanych także do popełniania masowych zbrodni na obywatelach Rzeczypospolitej Polskiej – w tym na Żydach i Polakach. Jest częścią elementarnej wiedzy historycznej, że nie istniały nigdy w historii żadne „polskie formacje” SS. Natomiast istniały formacje SS oraz inne formacje mundurowe, do których rekrutowani byli ochotnicy narodowości ukraińskiej – również spośród mieszkańców urodzonych na przedwojennym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Jednym z nich był Ukrainiec Jakiw Palij, urodzony w m. Piadyki pod Kołomyją w roku 1923, na obszarach zamieszkanym także przez ludność ukraińską. W czasie wojny, na ziemiach okupowanych przez Niemcy, Palij podjął decyzję o służbie na rzecz niemieckiego okupanta – w zbrodniczych formacjach Rzeszy Niemieckiej. Stał się w ten sposób jednym z narzędzi i współwykonawców ludobójstwa, realizowanego na okupowanych ziemiach przez Rzeszę Niemiecką.

Jakiw Palij i jemu podobni, służąc Rzeszy Niemieckiej i realizując zbrodnicze rozkazy, stanęli po stronie wrogów Rzeczypospolitej Polskiej. Państwo polskie bowiem od pierwszych do ostatnich chwil II wojny światowej walczyło przeciw Niemcom – zawsze po stronie aliantów. Polska walczyła o wolność i niepodległość własną oraz innych narodów, ponosząc bolesne straty nie tylko wśród frontowych żołnierzy Wojska Polskiego, lecz przede wszystkim wśród terroryzowanej i mordowanej przez okupantów ludności cywilnej.

Zarówno w czasie wojny, jak i po jej zakończeniu prawowite władze Rzeczypospolitej Polskiej domagały się skutecznego ścigania i karania zbrodniarzy wojennych – bez żadnych taryf ulgowych dla niemieckich funkcjonariuszy pokroju Jakiwa Palija.

Instytut Pamięci Narodowej konsekwentnie wspiera działania na rzecz ścigania i skutecznego karania wszystkich jeszcze żyjących wykonawców zbrodniczych rozkazów niemieckiego okupanta.

Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Lublinie w dniu 19 czerwca 2018 roku, w ramach śledztwa prowadzonego w sprawie zbrodni nazistowskich popełnionych w latach 1940–1944 w Trawnikach, wystąpiła z wnioskiem o pomoc prawną do USA celem uzyskania od strony amerykańskiej materiałów procesowych i archiwalnych dotyczących byłego funkcjonariusza formacji SS Jakiwa Palija.

W toku śledztwa uzyskano bowiem informację, że przebywający w USA Jakiw Palij został pozbawiony obywatelstwa amerykańskiego wyrokiem Sądu Stanów Zjednoczonych Rejonu Wschodniego Nowego Jorku, zaś w toku postępowania sądowego zebrano dowody odnoszące się do jego wojennej przeszłości.

Z ustaleń poczynionych w śledztwie Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Lublinie wynika natomiast, że Jakiw Palij pełnił służbę w obozie szkoleniowym SS w Trawnikach, a następnie był strażnikiem Wachmannschaften des SS im distrikt Lublin.

Wniosek o międzynarodową pomoc prawną nie został jeszcze przez stronę amerykańską zrealizowany.